I N F O R M A C I J A
o zaključivanju Tehničkog aranžmana između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Albanije u vezi sa pripremom za upućivanje i angažovanjem pripadnika Vojske Crne Gore na patrolnim brodovima Mornarice Albanije radi učešća u NATO operaciji „Sea Guardian" u Sredozemnom moru

Crna Gora je, kao pouzdana i kredibilna saveznica, u potpunosti posvećena sprovođenju svih aktivnosti koje za cilj imaju jačanje kolektivne odbrane Alijanse. Uzimajući u obzir sve veći značaj očuvanja pomorske sigurnosti na južnom krilu NATO, Skupština Crne Gore je 13. maja 2024. godine donijela Odluku broj 00-72/24-3/5 kojom je predviđeno upućivanje do četiri pripadnika Vojske Crne Gore u pomorsku operaciju ,,Sea Guardian" u Sredozemnom moru.

Naime, imajući u vidu da sigurnost pomorskih linija komunikacije ima sve veći uticaj na širu bezbjednost, NATO je u novembru 2016. godine pokrenuo operaciju ,,Sea Guardian" u Sredozemnom moru. Namjera je da se na ovaj način ojača situaciona svijest u pomorskom domenu, doprinese naporima na suočavanju sa prijetnjama od terorizma, ali i unaprijedi izgradnja kapaciteta partnerskih država ovog regiona. Upravo kroz angažman u operaciji ,,Sea Guardian", Crna Gora će dati doprinos nastojanjima Alijanse usmjerenim na unapređenje sigurnosti u Sredozemnom moru, kroz zajednički angažman NATO sa međunarodnim organizacijama i partnerskim državama regiona.

S obzirom na to da će tokom učešća u navedenoj operaciji pripadnici VCG biti angažovani na patrolnim brodovima Mornarice Albanije, neophodno je uspostavljanje pravnog okvira kako bi se mogle nesmetano realizovati sve predviđene aktivnosti tokom integracijske obuke, kao i za vrijeme samog angažovanja u operaciji. U tom cilju, potrebno je zaključiti Tehnički aranžman između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Albanije u vezi sa pripremom za upućivanje i angažovanjem pripadnika Vojske Crne Gore na patrolnim brodovima Mornarice Albanije radi učešća u NATO operaciji „Sea Guardian" u Sredozemnom moru.

Tehničkim aranžmanom će se uspostaviti principi, definisati uzajamni odnosi, prava i obaveze Vojske Crne Gore i Oružanih snaga Albanije, a u skladu sa važećim NATO i nacionalnim pravilima i procedurama. Navedenim dokumentom definisani su neophodni administrativni, pravni, finansijski, logistički i zdravstveni, ali i svi drugi aspekti tokom pripremne faze obuke za upućivanje, kao i tokom samog angažovanja u NATO pomorskoj operaciji.

Za implemetaciju Tehničkog aranžmana tokom 2024. godine neophodno je obezbijediti finansijska sredstva u iznosu od 27.770,00 eura. Ministarstvo odbrane je Budžetom za tekuću godinu planiralo sredstva za ovu namjenu. Angažman pripadnika VCG u operaciji ,,Sea Guardian" će se kontinuirano realizovati, a što će takođe biti prepoznato Budžetom Ministarstva odbrane.

TEHNIČKI ARANŽMAN

IZMEĐU

MINISTARSTVA ODBRANE CRNE GORE

I

MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE ALBANIJE

U VEZI SA

PRIPREMOM ZA UPUĆIVANJE I ANGAŽOVANJEM PRIPADNIKA VOJSKE CRNE GORE NA PATROLNIM BRODOVIMA MORNARICE ALBANIJE RADI UČEŠĆA U NATO OPERACIJI ,,SEA GUARDIAN" U SREDOZEMNOM MORU

Ministarstvo odbrane Crne Gore i Ministarstvo odbrane Republike Albanije,

U daljem tekstu "Učesnici";

SA CILJEM jačanja saradnje, doprinosa unapređenju interoperabilnosti oružanih snaga Učesnika i dostizanju NATO standarda;

UZIMAJUĆI U OBZIR odredbu Sporazuma između strana Sjevernoatlantskog ugovora o statusu njihovih snaga, koji je potpisan 19. juna 1951. godine u Londonu, u daljem tekstu NATO SOFA;

IMAJUĆI U VIDU Memorandum o razumijevanju između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Albanije o saradnji u oblasti odbrane, koji je potpisan 27. februara 2023. godine u Podgorici;

U namjeri da definišu proces obuke/pripreme, kao i logističku i operativnu podršku pripadnicima Vojske Crne Gore (VCG) tokom njihove integracije u kontingent Oružanih snaga Albanije (OS Albanije), za vrijeme procesa pripreme za učešće i samog učešća u NATO operaciji ,,SEA GUARDIAN";

Potvrđujući da ovaj Tehnički aranžman (u daljem tekstu TA) ne utiče na bilo koji međunarodni sporazum u koji su uključene Crna Gora ili Albanija;

Potvrđujući da će, u slučaju bilo kakve kolizije do koje može doći prilikom implementacije ovog TA, gore navedeni međunarodni sporazumi imati prednost;

Uzimajući u obzir primjenjivost, Učesnici su postigli sljedeći sporazum:

Član 1
Definicije

Za potrebe ovog TA, termini imaju sljedeće značenje:

1. "Zemlja pošiljalac (SN)" je Crna Gora.
2. "Zemlja domaćin (HN)" je Republika Albanija kada je to primjenljivo.
3. "Podrška zemlje domaćina (HNS)" je civilna i vojna pomoć pružena u mirnodopskim uslovima od strane zemlje domaćina gostujućim snagama koje se nalaze na teritoriji HN ili prolaze kroz nju.

4. "Gostujuće snage (VF)" podrazumijevaju sve komponente VCG, uključujući svo ljudstvo, za vrijeme pripreme za angažovanje i tokom samog angažovanja u Operaciji, kako je i definisano NATO SOFA.
5. "Snage zemlje domaćina (HNF)" predstavljaju sve komponente OS Albanije, uključujući kompletno osoblje, materijal i rezerve za vrijeme pripreme za angažovanje i tokom samog angažovanja u operaciji ,,SEA GUARDIAN", kako je i definisano NATO SOFA.
6. "Država koja pruža logističku pomoć (LSN)" u svrhu ovog TA je Republika Albanija koja preuzima punu odgovornost za organizovanje i koordinaciju određenog nivoa logističke (član 5) i medicinske (član 6) podrške za VF u toku integracijske obuke i samog učešća u Operaciji. Tokom angažovanja u zoni operacije, sva logistička i medicinska podrška van dogovorene pruža se na zahtjev i plaća se – refundiranje.
7. "Zaštita snaga (FP)" predstavlja skup neophodnih mjera kojima HN osigurava bezbjednost i adekvatnu zaštitu svim pripadnicima SN i njenom osoblju na teritoriji/brodu/plovnom sredstvu HN.
8. "Izjava o zahtjevu (SOR)" je obrazac pripremljen od strane SN koji sadrži pojedinosti o standardima, vrsti, nivou i načinu pružanja podrške VF, a koji uključuje i pojedinosti o nadoknadi troškova i drugim specifičnim procedurama za datu lokaciju koje su neophodne za pristup logističkoj podršci koju pruža LSN.
9. "Prenos ovlašćenja (TOA)" je akt kojim se službeno prenosi ovlašćenje operativnog i taktičkog komandavanja i kontrole nad nacionalnim snagama Crne Gore na nadležnu komandu operacije.

Član 2
Svrha

Svrha ovog TA je da uspostavi principe, definiše uzajamne odnose, prava i obaveze Učesnika koji se tiču utvrđivanja uslova za SN tokom integracijske obuke i samog učešća u NATO operaciji ,,SEA GUARDIAN" u Sredozemnom moru.

TA definiše administrativne, pravne, finansijske, logističke, zdravstvene i sve druge aspekte dogovorenih aktivnosti u okviru pripremne faze obuke za upućivanje i upućivanje u NATO operaciju ,,SEA GUARDIAN" (u daljem tekstu Operacija).

Član 3
Mjesto, period i učešće u NATO operaciji ,,SEA GUARDIAN"

Ovaj aranžman definiše međusobne obaveze između VCG i OS Albanije za vrijeme trajanja saradnje tokom integracijske obuke za učešće, kao i tokom samog učešća u Operaciji. Tačni datumi početka integracijske obuke, upućivanja u narednu rotaciju Operacije, kao i vrijeme trajanja angažovanja u rotaciji definisaće HN, o čemu će informisati SN mjesec dana prije dogovorene aktivnosti.

Pripadnici SN će, u toku pripremne faze za upućivanje, i tokom angažovanja u Operaciji biti pripremani za vršenje i vršiće dužnost oficira plovidbene straže/dežurnog oficira na komandnom mostu uz zamjenika komandanta broda.

Član 4
Primjenjivost

Ovaj TA je primjenjiv na podršku pruženu VF i HNF koje učestvuju u pripremnoj fazi obuke za angažovanje i samoj Operaciji koja će se realizovati u Sredozemnom moru, u skladu sa važećim NATO i nacionalnim pravilima i procedurama.

HN će pružiti podršku pripadnicima SN raspoređenim za potrebe obuke i učešća u Operaciji, u svom punom kapacitetu i u skladu sa ovim TA. Ukoliko nije drugačije navedeno ovim TA, ovdje opisane odredbe, a koje se odnose na aranžmane HN, primjenjivaće se od momenta ulaska predstavnika VF i svih pratećih elemenata. Ova podrška će se nastaviti sve dok posljednje komponente VCG ne napuste teritoriju HN.

Član 5
Logistička podrška

HN će obezbijediti smještaj, usluge snabdijevanja I klase (hrana i voda), u skladu sa primjenjivim bilateralnim sporazumom u vezi sa vojnom saradnjom tokom pripremne faze za upućivanje i tokom angažovanja u Operaciji. SN će nadoknaditi ostale troškove, izuzev smještaja, hrane i hitne medicinske pomoći u skladu sa SOR. Ovaj TA podržava SOR, koji detaljno definiše standard, vrstu, nivo i način podrške koja se obezbjeđuje SN, zajedno sa detaljima o nadoknadi troškova i drugim procedurama specifičnim za datu lokaciju, neophodnih za pristup logističkoj podršci koju pruža LSN.

U slučaju da pripadnik SN mora napustiti proces obuke ili brod tokom angažovanja u Operaciji, iz bilo kakvog hitnog i opravdanog razloga, troškovi transporta će u potpunosti biti odgovornost SN.

Član 6
Finansijske odredbe

Sva međusobno dogovorena sredstva i usluge koje HN pruža VF, a koja nijesu dio člana 5 ovog aranžmana, uključujući eventualnu materijalnu štetu pričinjenu od strane VF, nadoknadiće SN pod sljedećim uslovima:

1. Nastali troškovi biće nadoknađeni na osnovu ispostavljene fakture. Plaćanje se vrši u roku od 60 dana od dana dobijanja fakture. HN će uz fakturu dostaviti prateću dokumentaciju, koja podržava specifikaciju iz fakture.

2. Troškovi će biti obračunati i fakturisani u EUR valuti, na osnovu važeće cijene nabavke, a u slučaju isporuke robe iz zaliha korišćenjem obračunskih troškova. Plaćanja u skladu sa ovim TA će se vršiti na račun HN, u skladu sa sljedećom instrukcijom:

HN detalji računa:	ALBANIA
Naziv banke	Raiffesisens Bank Dega e Thesarit, Durres 0707
Naziv računa	Reparti Ushtarak, Durres, Albania
Adresa	Plepa, Durres, Albania
Kod	1017031
Broj računa	0020900200
IBAN	AL81 2021 2007 0000 0000 2090 0200
Swift Code	MOFAALTR

Član 7
Medicinska podrška

Pripadnici VF koji su uključeni u aktivnosti definisane ovim TA imaju odgovarajuće nacionalno osiguranje, za slučaj povrede, ranjavanja, bolesti ili smrti, prije dolaska u Republiku Albaniju kako bi mogli pokriti troškove mogućeg liječenja za šta je odgovorna SN (ROLE 3, ROLE 4 i u pojedinim slučajevima ROLE 2). Potvrda o navedenom osiguranju mora se dostaviti na uvid HN prije upućivanja na obuku i Operaciju.

Medicinska podrška će biti pružena u skladu sa odredbama člana IX, odjeljak 5 NATO SOFA. Usluge medicinske podrške na nivou ROLE 1 tokom pripremne faze za upućivanje i tokom trajanja rotacije u Operaciji će biti pružene bez nadoknade troškova HN.

Usluge medicinske podrške na nivou ROLE 2 će vršiti komandni brod NATO Operacije tokom angažovanja u Operaciji. Usluge na nivou ROLE 2 su načelno besplatne (postoji mogućnost naplate pružanja usluga medicinske podrške pomenutog nivoa u zavisnosti od stepena zadobijenih povreda i ugroženosti sveukupnog zdravstvenog stanja pripadnika VF čime ROLE 2 prerasta u predmet nacionalne odgovornosti SN).

Usluge medicinske podrške nivoa ROLE 3 i ROLE 4 su predmet nacionalne odgovornosti SN, pa će troškove smještaja i liječenja u adekvatnim medicinskim ustanovama snositi SN u zavisnosti od zemlje đe će usluge biti pružene.

HN će obezbijediti odgovarajuće sanitetske jedinice i objekte, vozila za transport tokom procesa obuke, kao i prisustvo odgovarajućeg sanitetskog osoblja za pružanje medicinske pomoći po ukazanoj potrebi, tokom angažovanja u Operaciji.

Član 8
Smrt i transport posmrtnih ostataka

U slučaju smrtnog ishoda, HN će koordinirati sa SN prije obavljanja obdukcije ili procesuiranja posmrtnih ostataka, kako bi se osigurala usklađenost sa procedurama SN. Predstavnik SN imaće pravo da prisustvuje obdukciji, kao i da dobije primjerak konačnog izvještaja o obdukciji, ukoliko je to u skladu sa zakonodavstvom HN. Sve povezane troškove snosiće SN. Po završetku obdukcije, posmrtni ostaci će biti odmah predati radi transporta u SN, u skladu sa zakonodavstvom HN.

U tom slučaju, SN će odrediti odgovarajuće prevozno sredstvo u koordinaciji sa HN. U hitnim slučajevima tokom obuke za učešće i učešće u Operaciji, letjelice/plovna sredstva/vozila HN ili SN mogu se koristiti za transport povrijeđenog osoblja u granicama dostupnih kapaciteta i mogućnosti do najbližih/odgovarajućih zdravstvenih ustanova HN, u skladu sa važećim procedurama HN.

Član 9
Zaštita snaga

Sveobuhvatna i efikasna FP biće planirana za potrebe obuke i angažovanja u Operaciji. SN je obavezna da utvrdi i dostavi HN svoje zahtjeve i ograničenja u vezi sa FP, u skladu sa NATO SOFA. HN će preduzeti neophodne mjere da osigura adekvatnu bezbjednost i zaštitu pripadnika SN i njenog osoblja na teritoriji/brodu/plovnom sredstvu HN. SN priznaje pravo HN da preduzme sve odgovarajuće mjere za održavanje reda i bezbjednosti na svim lokacijama koje su opredijeljene za obuku/angažovanje u Operaciji i međusobno će blisko sarađivati u pogledu bezbjednosti pripadnika VF i njihove imovine/opreme u skladu sa ovim TA.

Član 10
Procedure ulaska i izlaska

Upućivanje pripadnika SN iz Crne Gore u HN i povratak u Crnu Goru je nacionalna odgovornost. Ulazak i izlazak osoblja SN biće u skladu sa članom III NATO SOFA.

Prilikom ulaska/izlaska sa teritorije HN, SN mora dostaviti HN NATO putni nalog ili odgovarajući obrazac koji je navela HN. SN će obezbijediti neophodni NATO putni nalog

ili odgovarajući obrazac na graničnom prelazu, kako bi se ubrzale procedure prelaska granice.

SN će obavijestiti HN, najkasnije 15 dana prije dolaska svojih pripadnika i opreme, o podacima pripadnika VF i NATO putnom nalogu, uključujući:

1. Detaljne podatke pripadnika VF, uključujući broj pasoša i broj lične karte;
2. Detaljan spisak opreme, formacijskih elektronskih uređaja pripadnika VF (ukoliko ih ima);
3. Mjesto ulaska (POE), rutu i raspored kretanja od POE na teritoriji HN do mjesta u kome se realizuje pripremna obuka, kao i ukrcaj na brod HN neposredno pred upućivanje u Operaciju i obrnuto, uz pratnju vojne policije HN.

Član 11
Ustupljena oprema

Svaki predmet koji će biti ustupljen pripadnicima SN (lično naoružanje, balistički prsluk, lična i kolektivna sredstva za spašavanje, elektronska oprema i sl.) biće vraćen LSN nakon završetka pripremne obuke za učešće i učešća u Operaciji. SN će nastojati osigurati da se ustupljeni predmeti koriste sa pažnjom i vrate u LSN u istom stanju u kojem su primljeni na korišćenje. Ako je na kraju perioda ustupljivanja vraćeni predmet oštećen ili uništen usljed nepravilne upotrebe od strane pripadnika SN, SN je u obavezi da plati ukupne troškove za popravku ili kupovinu predmeta.

Član 12
Obaveze

HN je u obavezi da:

1. Dozvoli pristup osoblju SN vojnim objektima HN kao podršku aktivnostima obuke;
2. Dozvoli pristup osoblju SN na brodove Mornarice Albanije tokom angažovanja u Operaciji,
3. Koordinira i pribavlja sva potrebna odobrenja za korišćenje poligona i objekata za obuku;
4. Koordinira, olakšava i pruža logističku podršku tokom kretanja, podršku u transportu, medicinsku, infrastrukturnu i servisnu i podršku zahtijevanu u granicama utvrđenim ovim TA i finalnim SOR, uzimajući u obzir stvarnu dostupnost;
5. Obezbijedi neophodan nivo zaštite snaga;

Ukoliko se time ne dovodi u pitanje primjene člana VII, stav 10 NATO SOFA, u slučaju incidenta/nezgode u koju su uključene snage SN, HN je dužna da obezbijedi mjesto incidenta/nezgode. Predstavnik SN ima pravo da prisustvuje i posmatra istragu, kao i da

dobije primjerak pratećih dokumenata, ukoliko je to u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom HN.

SN je u obavezi da:

1. Obezbijedi prisustvo svojih pripadnika u pripremnoj fazi obuke i tokom angažovanja u Operaciji u skladu sa ovim TA i drugim relevantnim dokumentima.
2. Obezbijedi spisak opreme i osoblja angažovanih tokom obuke i samog angažmana u Operaciji, najkasnije 15 dana prije raspoređivanja;
3. Obezbijedi SOR najmanje 30 dana prije obuke;
4. Obezbijedi neophodnu podršku, logistiku i resurse za svoje pripadnike angažovane u pripremnoj fazi obuke i samoj Operaciji, izuzev one podrške koja je obezbijeđena od strane HN (član 5. i član 6.);
5. Sa pažnjom pristupa korišćenju ustupljene opreme (član 10.) i objekata obezbijeđenih od strane HN, kao i da ih vrati u istom stanju u kojem su primljeni, osim ukoliko je njihovo stanje u trenutku vraćanja opravdano redovnom upotrebom. Oštećeni ustupljeni predmeti biće prijavljeni HNF u trenutku vraćanja, kada će se pregovarati o odgovarajućoj nadoknadi troškova radi popravke ili zamjene istog;
6. Da se pridržava propisa i procedura HN u oblasti zaštite životne sredine, zdravlja i bezbjednosti, u vezi sa skladištenjem, transportom ili odlaganjem opasnih materija. HN će VF pružiti informacije o važećim propisima i procedurama prije obuke i učešća u Operaciji.
7. Obezbijedi bezbjednosni sertifikat, stepena tajnosti NATO TAJNO (papirna i elektronska kopija), u skladu sa nacionalnim procedurama za osoblje koje je određeno za ukrcaj na brod tokom integracijske obuke za učešće i samo učešće u Operaciji.

Član 13
Potraživanja

Sva moguća potraživanja između snaga SN i snaga HN koja nastanu na teritoriji HN tokom obuke ili zemlje u kojoj je brod angažovan tokom Operacije u datom trenutku (dolazak, period realizacije i povratak) rješavaće se u skladu sa NATO SOFA.

Ugovorna potraživanja rješavaće se između zainteresovanih strana u predmetnom ugovoru, u skladu sa odredbama ugovora.

Član 14
Carine

SN ima krajnju odgovornost po svim pitanjima koji se tiču carine.

Svaki pripadnik koji učestvuje ima važeći dokument za identifikaciju (službeni pasoš, nacionalna vojna identifikacija itd.)

Svo osoblje VF koje ulazi ili izlazi sa teritorije SN posjedovaće NATO putne naloge, a njihova oprema (ukoliko je bude bilo) će biti navedena u adekvatnom traženom dokumentu.

Ako je primjenjivo, uvoz i izvoz bez bilo kakvog poreza ili carine biće izvršeni u skladu sa članom XI NATO SOFA.

SN je odgovorna za troškove tranzita kroz treće zemlje.

Član 15
Pravni aspekti

STATUS SNAGA, tokom boravka na teritoriji HN, biće regulisan u skladu sa NATO SOFA, kada je primjenjivo.

NADLEŽNOST: Sva pitanja krivične i disciplinske nadležnosti koja se mogu javiti tokom ove obuke biće regulisana u skladu sa NATO SOFA, kada je primjenjivo.

U slučaju da pripadnik SN počini krivično djelo shodno zakonima HN ili treće zemlje u čijoj luci brod trenutno boravi, bilo đe na teritoriji HN/treće zemlje (u okviru ili izvan vojnih i objekata za obuku/broda), SN LNO će o tome obavijestiti vlasti HN u roku od 24 časa, u skladu sa članom VII NATO SOFA.

Pripadnici SN će poštovati nacionalne zakone i propise Republike Albanije i država u čijoj luci se brod trenutno nalazi.

U slučaju moguće havarije na brodu tokom angažovanja u Operaciji, zbog koje posada broda mora napustiti brod, primjenjivaće se odredbe SOLAS Konvencije o zaštiti ljudskih života na moru.

Ovaj TA ne stvara nikakva prava i obaveze prema međunarodnom javnom pravu.

Nije namjera da ovaj TA dođe u koliziju sa nacionalnim zakonima i propisima država Učesnica ili bilo kojim međunarodnim sporazumom koji je obavezujući za države Učesnice, a koji se može primijeniti.

Član 16
Ovlašćenje za nošenje vojne uniforme

Pripadnici SN mogu da nose svoju nacionalnu vojnu uniformu na cijeloj teritoriji HN u skladu sa članom V NATO SOFA i ovim TA.

Član 17
Postupci istrage u slučaju nesreće

Istraga o nesreći u kojoj učestvuju pripadnici SN na teritoriji HN obaviće se u skladu sa odredbama člana VIII NATO SOFA. U slučaju nesreće van teritorije HN u kojoj učestvuju pripadnici SN istraga o nesreći će se obaviti u skladu sa odredbama nacionalnog zakonodavstva države u kojoj se nesreća dogodila.

Član 18
Disciplina

Disciplina ostaje prioritet svakog pripadnika. To će biti dogovoreno u skladu sa odredbom člana VIII NATO SOFA.

Član 19
Prenos ovlašćenja

Tokom pripremne obuke i angažovanja u Operaciji, pripadnici SN će ostati pod punom nacionalnom komandom. Učesnici se slažu da povjere operativnu komandu komandantu HN, u skladu sa nacionalnim zakonima i procedurama.

TOA komandantu HN započeće po ukrcaju pripadnika SN na brod.

Član 20
Odgovornost za štete

Istrage i naknade za štete nastale na području HN rješavaju se u skladu sa odredbama člana VIII NATO SOFA.

Član 21
Bezbjednost i objavljivanje informacija

Snage će štititi i čuvati klasifikovane informacije i materijale koji se razmjenjuju u skladu sa ovim TA, dajući im jednak status klasifikacije.

Klasifikovane informacije i materijali, uključujući informacije o nezgodama, neće se objavljivati trećim stranama bez prethodne pisane saglasnosti one strane koja je iste dostavila.

Strane neće koristiti klasifikovane informacije i materijale razmijenjene u okviru ovog TA jedne protiv drugih.

Sve klasifikovane informacije i materijali koji se obezbijede, proizvedu ili razmijene u skladu sa ovim TA obrađivaće se, distribuirati, čuvati i štititi u skladu sa zakonima i propisima o nacionalnoj bezbjednosti strana, kao i primjenjivim međunarodnim bilateralnim sporazumima, NATO, u zavisnosti od slučaja.

Strane će osigurati da pristup klasifikovanim informacijama i materijalu bude zasnovan na načelu potrebno je da zna i ograničen na ono osoblje koje ima odgovarajuće bezbjednosne sertifikate.

Strane će nastaviti da budu odgovorne za zaštitu i sprečavanje ukidanja statusa tajnosti razmijenjenih klasifikovanih informacija i materijala i nakon prestanka važenja ovog TA.

Odredbe ovog člana ne odstupaju od bilo kojeg bezbjednosnog sporazuma ili aranžmana koji je na snazi između HN i SN.

Član 22
Rješavanje sporova

Bilo koji spor u vezi sa tumačenjem ili primjenom ovog TA rješavaće se na bazi konsultacija, na najnižem nivou, između Učesnika i neće biti dostavljen bilo kom nacionalnom i međunarodnom sudu ili trećoj strani na odlučivanje.

Član 23
Završne odredbe

Ovaj TA će stupiti na snagu na datum posljednjeg potpisa.

Ovaj TA može biti izmijenjen ili raskinut u bilo kom trenutku uz obostranu pismenu saglasnost Učesnika.

Prestanak ovog TA ne izuzima učesnike od obaveza stečenih u periodu kada je bio na snazi, posebno kada se radi o finansijskim pitanjima.

Svaki učesnik može da se povuče iz ovog TA tako što će drugom učesniku uputiti pismeno obavještenje šest mjeseci ranije.

Sve sporove nastale u vezi sa tumačenjem i/ili izvršenjem ovog TA Učesnici će riješiti koristeći samo međusobne pregovore i konsultacije.

Potpisan u dva originala na engleskom jeziku, po jedan za svakog učesnika.

U ime Ministarstva odbrane Crne Gore

.....

u .....na.....

U ime Ministarstva odbrane Republike Albanije

.....

u ..... na.....

TECHNICAL ARRANGEMENT

BETWEEN

THE MINISTRY OF DEFENCE OF MONTENEGRO

AND

THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF ALBANIA

REGARDING

THE PREPARATION FOR DEPLOYMENT AND ENGAGEMENT OF THE ARMED FORCES OF MONTENEGRO PERSONNEL ON ALBANIAN NAVY PATROL SHIPS FOR PARTICIPATION IN THE NATO OPERATION SEA GUARDIAN IN THE MEDITERRANEAN SEA

The Ministry of Defence of Montenegro and the Ministry of Defence of the Republic of Albania,

Herein referred to as "the Parties",

WITH THE AIM at strengthening cooperation, contributing to the improvement of the interoperability of the Armed Forces of the Participants and meeting NATO standards;

HAVING REGARD TO the provision of the Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty regarding the status of their forces, further referred to as the NATO SOFA, signed on June 19th 1951 in London, hereinafter referred to as the NATO SOFA;

HAVING REGARD TO the Memorandum of Understanding between the Ministry of Defence of Montenegro and the Ministry of Defence of Republic of Albania concerning cooperation in the field of defence, signed on February 27th 2023 in Podgorica;

Desiring to define the process of training/preparation of the Montenegrin Armed Forces candidates and logistic and operational support to Montenegrin Armed Forces (MAF), while integrating into Albanian Armed Forces contingent (AAF), during preparation process and participation in the SEA GUARDIAN NATO Operation.

Acknowledging that this Technical Arrangement (TA) does not affect any of the International Agreements involving Montenegro or the Republic of Albania.

Acknowledging that, in case of any conflict in the implementation of this TA, the above mentioned international agreements will prevail.

Considering the applicability, the Parties have reached the following understanding:

Article 1

Definitions

For the purposes of this TA; the terms have the following meaning:

1. "Sending Nation (SN)" is Montenegro.
2. "Host Nation (HN)" is the Republic of Albania when applicable.
3. "Host Nation Support (HNS)" is civil and military assistance rendered in peace, by HN to Visiting Force while located on or in transit through the HN's territory.

4. "Visiting Force (VF)" are all the components of Montenegrin Armed Forces, to include all personnel, as defined in the NATO SOFA in the time of preparation and operation itself.

5. "Host Nation Force (HNF)" are all components of Albanian Armed Forces, to include all personnel, material and provisions as defined in the NATO SOFA in a time of the preparation and SEA GUARDIAN operation.

6. "Logistic Support Nation (LSN)" for the purpose of this Technical Arrangement is the

Republic of Albania that assumes the overall responsibility for organizing and coordinating a certain spectrum of logistic (Article 5) and medical (Article 6) support for the VF during the integrational training and participation in operation. During engagement in area of operation, all logistic and medical support, beyond the agreed, is upon a request and it will be charged — refund.

7. "Force Protection (FP)"presents a set of necessary measures by which the HN ensures adequate safety and protection of all SN participants and its personnel on the HN territory/ship/vessel.

8. "Statement of Requirement (SOR)" is a form prepared by SN detailing the standards, type, level and methods of support to be provided to VF with reimbursement details and other site-specific procedures necessary to have access to the logistic support provided by the LSN.

9. "Transfer of Authority (TOA)" is an Act that officially transfers the command and control of the Montenegro national forces to the official operational command.

Article 2

Purpose

The purpose of this TA is to establish the principles, define mutual relations, rights and obligations of the Parties with regards to setting up conditions for SN participating in the integration training and participation in SEA GUARDIAN NATO Operation in the Mediterranean.

The TA defines the administrative, legal, financial, logistic, health, and any other aspects of agreed activities within the deployment preparation training phase and the deployment into SEA GUARDIAN NATO Operation (Operation).

Article 3

Place, Period and Participation in SEA GUARDIAN NATO Operation

This arrangement defines mutual obligations between MAF and AAF for the duration of cooperation in integration training and participation in Operation. The exact days of the start of integration training, the dates of deployment to the next rotation as well as duration of engagement will be defined by the HN and will be sent to the SN 1 month before agreed activity.

During the pre-deployment phase and during engagement in Operation, SN Participants will be prepared and they will perform the duties of officer in charge of navigational watch/duty officer on the bridge together with the HN Executive Officer according to the ship organizational role.

Article 4

Applicability

This TA is applicable to the support provided to VF and HNF participating in the preparation training phase and engagement in the Operation which will be conducted in the Mediterranean Sea, in accordance with the NATO and National applicable rules and procedures.

The HN will provide support to the forces of SN deployed for the training purposes and participation in Operation, within its fullest capacity and in accordance with this TA. Unless otherwise stated in this TA, the provisions for HN arrangements described herein will apply from the entry of VF participants and any supporting units. This support will continue until the last components of those forces depart from the territory of HN.

Article 5

Logistic support

HN will provide accommodation, first class supplies (food and water), in accordance with the applicable bilateral agreement regarding military cooperation during pre-deployment phase and during Operation engagement. SN will reimburse the other expenses, except accommodation, food and emergency medical support according to the SOR. This TA supports the development of SOR, which defines in details the standard, type, level and method of support to be provided to SN together with reimbursement details and other site specific procedures necessary for having access to the logistic support provided by the LSN.

In case that a SN member has to leave the training process or the ship itself during deployment, for any urgent and valid reason, all the transport expenses will be responsibility of the SN.

Article 6

Financial Provision

All mutually agreed funds and services provided by the HN to VF, which are not part of Article 5 of this agreement, including any material damage caused by VF, will be compensated by SN under the following conditions:

1. The incurred costs will be reimbursed based on the issued invoice. Payment will be made within 60 days from the date of receipt of the invoice. HN will submit accompanying documentation with the invoice to support the specification listed.

2. Costs will be calculated and invoiced in EUR, based on the valid purchase price or, in the case of goods delivered from stock, using accounting costs. Payment in accordance with this TA will be made to the account of HN as per the following instructions:

HN Account data:	ALBANIA
Bank name:	Raiffesiens Bank Dega e Thesarit, Durres 0707
Account name:	Reparti Ushtarak 2001, Durres, Albania
Address:	Plepa, Durres, Albania
Code:	1017031
Account number:	0020900200
IBAN:	AL81 2021 2007 0000 0000 2090 0200
Swift Cosde:	MOFAALTR

Article 7

Medical support

VF personnel engaged in activities under this TA must have an appropriate health insurance in case of injury, wounding, illness or death before their arrival to the Republic of Albania, in order to be able to cover the costs of possible medical treatment. The responsibility for all above mentioned is of the SN (ROLE 3, ROLE 4 and in certain cases ROLE 2). Health insurance confirmation must be submitted to the HN before the training phase and deployment to the Operation.

Medical support will be provided in accordance with the provision of Article IX, section 5 of NATO SOFA. The medical support at the ROLE 1 level during the pre-deployment phase and during rotation period will be provided without the reimbursement from HN.

The medical support at the ROLE 2 level will be provided by the NATO Operation Flagship during engagement in the Operation. Medical Support at the ROLE 2 level is in principle free of charge (there is a possibility of charging medical services at the above mentioned level depending on the degree of injuries sustained and the threat to the overall state of the VF member, which turns ROLE 2 into the subject of national responsibility of the SN).

The medical support ROLE 3 and ROLE 4 level are the subject of SN national responsibility and the SN will bear all costs of staying and treatment in adequate medical centers, depending on the country which will provide all the mentioned services.

HN will provide adequate medical units and facilities, transport vehicles during the training process as well as the presence of appropriate medical personnel during engagement in the Operation, providing medical assistance as needed.

Article 8

Death and Transport of Remains

In case of a fatality, the HN will coordinate with the SN prior to performing the autopsy or processing the remains, in order to ensure compliance with Sending Nation Policies. SN representative will have the right to be present at the examination/autopsy, and receive a copy of a final report on the autopsy, if that is in accordance with the HN legislation. All related costs will be the responsibility of the SN. After the autopsy, the remains will be immediately handed over for transport to the SN, in accordance with the HN legislation.

In this case, the SN will decide on the appropriate means of transport in coordination with the HN. In a case of emergency, during the training and participation in Operation, HN or SN aircraft/vessels/vehicles may be used for transportation of injured personnel within the limits of available capacities and capabilities to the nearest/appropriate HN medical facilities, in accordance with the HN current procedures.

Article 9

Force protection

A comprehensive and effective FP will be planned for the purpose of training and engagement in the Operation. SN is responsible for identifying and providing the its FP requirements and limitations to the HN, in accordance with the NATO SOFA. The HN will take the necessary measures to ensure the adequate security and protection of the SN forces and their personnel within the HN's territory/ship/vessel. SN acknowledges the right of the HN to take all appropriate measures to maintain order and security on any location allocated for the training/engagement in the Operation and closely cooperate in terms of the security of the VF personnel and their property/equipment in accordance with this TA.

Article10

Entry and exit procedures

Sending SN personnel from Montenegro to the HN and their departure to Montenegro is a national responsibility. Entry and exit of SN personnel will be in accordance with Article Ill of NATO SOFA

Upon entry into/exit from the HN territory, the SN must provide HN with Nato Travel Order or appropriate form as specified by the HN. The SN will provide necessary Nato Travel Order or appropriate form at the BCP in order to expedite border-crossing procedures.

The SN will notify the HN, at least 15 days prior to the arrival of forces and equipment, with the list of VF personnel and Nato Travel Order, including:

1. Detailed list of the VF personnel, including ID/Passport numbers;

2. Detailed list of the VF equipment and standard electronic devices (in case there are any);

3. The Points of Entrance (POE), route and timetable of their movement from the POE into the HN territory to the pre-deployment training area and boarding the HN ships immediately prior to Operation and vice versa with the HN Military Police escort.

Article 11

Loaned Equipment

Any item loaned to SN (personal weapons, bulletproof vest, personal and collective rescue equipment, electronic devices etc) will be returned to LSN upon completion of the pre- deployment training and engagement in Operation. SN will endeavor to ensure that loaned items will be used with care and returned to LSN in the same condition in which they were received. Whenever at the end of the loan period, if the item will be returned damaged or destroyed by improper use of the SN personnel, it will be subjected to the payment of the total cost for repairs or purchase of the item.

Article 12

Responsibilities

HN responsibilities:

1. Permit access of SN personnel into HN military facilities in support of training activities;

2. Permit access of SN personnel on Albanian Navy ships during engagement in Operation;

3. Coordinate and obtain all the necessary approvals for the usage of training ranges and facilities;

4. Coordinate, facilitate and provide logistical, movement, transportation, medical, infrastructure and service support requested within limits established by this TA and the final SOR, taking into account actual availability;

5. Provide the necessary level of Force Protection;

As far as it does not prejudice the applicability of article VII, paragraph 10 of NATO SOFA, in case of an incident/accident concerning SN Forces, the HN will secure the incident/accident site.

SN representative will be entitled to be present and observe during the investigation and to have a copy of the related documents, if it is in accordance with national legislation of the HN;

Responsibilities of SN:

1. Ensure the presence of participating personnel in the pre-deployment training phase and engagement in the Operation in accordance with this TA and other relevant documents;

2. Provide the list of participating personnel who will take part in the training process and the Operation, as well as equipment at least 15 days prior to deployment;

3. Provide the SOR at least 30 days prior to training;

4. Provide the necessary support, logistics and resources for their respective participating personnel during the pre-deployment training phase and during engagement in the Operation, other than the support provided by the HN (Article 5. and Article 6.);

5. Use items on loan (Article 10) and facilities provided by the HN with care and return it in the same condition in which they were received, unless their condition at the time of return is justified by normal usage. Damaged loaned items will be reported to the HNF at the time of return at which time reimbursement as appropriate for repair or replacement shall be negotiated.

6. Comply with HN's environmental, health and safety regulations and procedures concerning the storage, movement or disposal of hazardous and/or dangerous materials. HN will provide to the VF information about the applicable regulations and procedures prior to the training and participation in Operation;

7. SN is responsible for issuing The Security Clearance Certificate, level NATO SECRET (Soft and Hard Copy) in accordance with national procedures for the personnel selected to be embarked on the pre-training phase and operation deployment period.

Article 13

Claims

All claims, between the SN Forces and the HN Forces arising out on the territory of the HN, during the training or the country where the ship engaged in the Operation is at that moment (arrival, training/operation, departure) will be settled in accordance with the NATO SOFA.

Contractual claims will be settled between the concerned Parties to the contract in question in accordance with the provision of the contract.

Article 14

Customs

SN has the ultimate responsibility for managing all customs issues.

Each participant will have valid ID card (Passport, National Military ID, etc...)

All VF personnel which enter or exit LSN territory will be accompanied by NATO Travel Orders as and the equipment (in case there is any) will be contained in appropriate document requested.

Import free of duty, will be carried out in according with NATO SOFA Article XI if applicable.

SN has the responsibility for expenses for transit through third countries.

Article 15

Legal Aspects

STATUS OF FORCE, while at the HN territory, will be regulated by the NATO SOFA, as applicable.

JURISDICTION: All issues of criminal and disciplinary jurisdiction which may arise during training activities will be regulated in accordance with NATO SOFA, as applicable.

In case of a criminal offense committed by SN forces under the laws of the HN, anywhere within HN territory or any third country with the ship in its port, anywhere on the HN territory/third country (inside or outside military and training facilities), the SN LNO will notify HN authorities within 24 hours in accordance with article VII of NATO SOFA.

The SN members will obey the national laws and regulations of the Republic of Albania and the country of port where the ship is moored at that moment.

In the event of a possible ship damage during engagement in Operation, due to which the crew must abandon the ship, the provisions of SOLAS Convention for the Safety of Life at Sea will be implemented.

This TA does not create any rights and obligations under international public law.

This TA is not intended to conflict with the national laws and regulations of the states of the Participants or any international agreement by which the states of the Parties are bound that may apply.

Article 16

Authorization to Wear the Military Uniform

The SN personnel can wear their national military uniform in the whole territory of the HN in accordance with Article V of the NATO SOFA and in accordance with this TA.

Article 17

Investigation Procedures in Case of Accidents

Investigation of an accident involving the SN members that arise in HN territory will be conducted in accordance with the provision of Article VIII of the NATO SOFA. In case of an accident outside of the HN territory, involving SN personnel, the investigation will be conducted in accordance with the provisions of the national legislation of the country where the accident occurred.

Article 18

Discipline

Discipline remains a prerogative of each participant. It will be agreed in accordance with the provision of Article VIII of the NATO SOFA.

Article 19

Transfer of Authority

During the pre-deployment period and engagement in Operation, SN personnel will remain under full national command. The Parties agree to delegate the operational control to the HN Commander, in accordance with the national laws and procedures.

TOA to the HN Commander will take place no later than upon boarding of the SN personnel the ship.

Article 20

Liability for Damages

Investigations and compensations for damages that arise on HN territory will be conducted in accordance with the provisions of Article VIII of the NATO SOFA.

Article 21

Security and Disclosure of Information

The Forces shall protect and preserve the classified information and material exchanged under this TA by giving them equal classification status.

The classified information and materials, including the information about an accident, shall not be disclosed to a third Contracting Party without the prior written consent of the Party which provided them.

The Parties shall not use the classified information and materials exchanged under this TA against each other.

All classified information and materials provided, produced or exchanged under this T.A shall be handled, distributed, stored and protected in accordance with national security laws and regulations of the Parties and applicable international bilateral agreements, NATO, as the case may be.

The Parties shall ensure that the access to the classified information and material is based on the need-to-know principle and limited to those personnel having appropriate security clearance.

The Parties shall continue to be responsible for the protection and prevention of the lifting of the classified status of the exchanged classified information and material even after the termination of this TA.

The provisions of this Section shall not derogate from any security agreements or arrangements in force between the HN and SN.

Article 22

Settlement of Disputed

Any dispute regarding the interpretation or implementation of this TA will be resolved by consultation among Parties at the lowest possible level and will not be referred to any national or international court or third Party for settlement.

Article 23

Final Regulations

This TA comes into effect upon the date of the last signature.

This TA may be modified or terminated at any time by mutual written consent of the Parties.

Termination of this TA does not exempt Parties from obligations acquired during the period it is in effect, especially on financial matters.

Each Party may withdraw from this TA by giving the other Party prior six months written notice.

All disputes arisen in connection with the interpretation and/or execution of this TA will be settled by the Parties using only mutual negotiations and consultations.

Signed in two originals in English, one for each Party.

On behalf of the Ministry of Defence of Montenegro

.....

in.....on.....

On behalf of the Ministry of Defence of Republic of Albania

.....

in.....on.....